

Monitoring polityki społecznej styczeń-luty 2021

Sfinansowano przez
Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego
ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018 – 2030

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Prawo pracy.....	5
Poszerzenie listy czynników mutagennych	5
Jednolity tekst ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności.....	5
2. Prawo ubezpieczeń społecznych	5
Jednolity tekst ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników	5
Jednolity tekst ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	6
Wyższe najniższe świadczenia z FUS	6
3. Promocja zatrudnienia, rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych	7
Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	7
Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 29 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.....	7
4. Pomoc społeczna	8
Dłuższy zasiłek opiekuńczy i dodatkowy zasiłek opiekuńczy.....	8
Świadczenie na rzecz ochrony miejsc pracy, postojowe i zwolnienie ze składek na ubezpieczenia... 9	
Łagodniejsze warunki dla otrzymujących dotacje absolwentów KIS i CIS.....	9
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	10
Zmiany w obowiązywaniu konwencji stambulskiej.....	10
6. Opieka zdrowotna	11
Szczepienia jako metoda zapobiegania COVID-19	11
Zmiany w prowadzeniu rejestru odczynów poszczepiennych	11
Poszerzenie podmiotów podlegających zwolnieniom celnym na sprzęt medyczny	11
Czas realizacji teleporady	12
Podwyższenie wysokości opłat za złożenie wniosków w zakresie refundacji leku	13
Jednolity tekst ustawy o zdrowiu publicznym.....	13
Poszerzenie kręgu osób mogących udzielać szczepień	13
Wydłużenie ważności skierowania na szczepienie przeciw COVID-19.....	13
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie Lekarskiego Egzaminu Weryfikacyjnego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Weryfikacyjnego	14
Nowe zasady odbywania izolacji i kwarantanny	14
Większa rola i nowe regulacje pracy farmaceutów.....	14
7. Oświata.....	16
Ustawa z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw	16
Edukacja zdalna w szkołach podstawowych	18

Zdalna nauka w szkołach wyższych	20
Studenckie praktyki także w NFZ.....	20
Warzywa i owoce oraz mleko w szkołach w całym kraju	20
Jednolity tekst ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3	21
Pełnomocnik Rządu do spraw kształcenia ogólnego i nadzoru pedagogicznego.....	21
8. Mieszkalnictwo	21
Wsparcie budownictwa mieszkaniowego: lokal za grunt	21
9. Organizacje pozarządowe.....	23
Jednolity tekst ustawy o kołach gospodyń wiejskich	23
Sprawozdanie z wykonania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2016 i 2017.	23
10. Inne	25
Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw	25
Zakazy i nakazy w związku z epidemią	25
Prawo do zebrania - wyrok ETPC.....	27
Poselski projekt ustawy o spółdzielniach uczniowskich	28

Wprowadzenie

Niniejszy Monitoring przygotowany przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Socjalnych, omawia istotne zmiany prawne i prezentuje ważne dokumenty i działania z obszaru polskiej i unijnej polityki społecznej opublikowane w okresie styczeń-luty 2021.

1. Prawo pracy

Poszerzenie listy czynników mutagennych

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 lutego 2021¹ do listy czynników mutagennych w środowisku pracy dodało:

- Prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika.
- Prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla.

W środowisku pracy w którym takie czynniki występują, pracodawcy zobowiązani są do dodatkowych działań, m.in.: obowiązek rejestracji wszystkich rodzajów prac występujących w kontakcie z takimi substancjami².

Jednolity tekst ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności

Ogłoszone jednolity tekst ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności³. Ostatnich zmian w tej ustawie dokonano w marcu 2020 roku.

2. Prawo ubezpieczeń społecznych

Jednolity tekst ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników

22 stycznia opublikowano jednolity tekst ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników⁴. Ostatnie zmiany w tej ustawie były w lipcu 2020, i miały charakter leksykalny.

¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/279>

² Art. 222 Kodeksu Pracy, Dz.U.2020.1320

³ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/179>

⁴ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/266>

Jednolity tekst ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Opublikowano jednolity tekst ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych⁵. Ostatnie zmiany w tej ustawie wprowadzono w październiku 2020, a dotyczyły świadczeń wypłacanych osobom zamieszkałym za granicą.

Wyższe najniższe świadczenia z FUS

W uchwalonej 21 stycznia ustawie⁶ ustalono nowe minimalne stawki niektórych świadczeń wypłacanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Nowe kwoty najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy zostały zmienione z 1200 na 1250,00 zł miesięcznie - dla osób całkowicie niezdolnych do pracy; oraz z 900 na 937,50 zł miesięcznie - dla osób częściowo niezdolnych do pracy.

Kwota najniższej emerytury oraz renty rodzinnej została podwyższona z 1200 na 1250,00 zł miesięcznie.

Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej zmieniono z 2745 zł na 2851,27 zł.

Kwota świadczenia przedemerytalnego podwyższono z 1210 zł na 1260,99 zł miesięcznie, („z wyjątkiem świadczeń dla osób, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 4, których świadczenie nie może być wyższe niż ostatnio otrzymana renta”).

W przypadku zmniejszonych świadczeń, kwota świadczenia przedemerytalnego zmieniono z 605 zł na 630,50 zł.

W ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

Kwota najniższej emerytury dla osób represjonowanych został podwyższona z 2400 zł na 2450 zł miesięcznie.

Maksymalna wysokość sumy innych świadczeń i świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji została zmieniona z 1700 zł na 1750 zł.

W 2021 roku waloryzacja rent i emerytur⁷ nie może być niższa niż 50 zł, w przypadku renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy i renty inwalidzkiej III grupy nie mniej niż 37,50 zł, a w przypadku emerytury częściowej nie mniej niż 25 zł.

⁵ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/291>

⁶ Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/353>

⁷ Art. 89 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291)

3. Promocja zatrudnienia, rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych

Opublikowane rozporządzenie⁸ określa:

1) szczegółowe warunki udzielania oraz tryb przekazywania miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, zwanego dalej "dofinansowaniem";

2) terminy składania i wzory:

a) miesięcznej informacji o wynagrodzeniach, zatrudnieniu, stopniach i rodzaju niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych, zwanej dalej "informacją",

b) wniosku o wypłatę miesięcznego dofinansowania za dany miesiąc, zwanego dalej "wnioskiem", wraz z wykazem dokumentów załączanych do wniosku;

3) wymogi, jakie muszą spełniać pracodawcy, przekazując dokumenty w formie elektronicznej przez teletransmisję danych.

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 29 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

W tym dokumencie umożliwiono⁹ członkom powiatowych i wojewódzkich zespołów orzekania o niepełnosprawności odbywanie obowiązkowych szkoleń w trybie zdalnym, w uzasadnionych przypadkach.

Przypominamy, że „Minima programowe szkoleń obejmują:

- 1) dla wszystkich członków powołanych do powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów zagadnienia dotyczące:
 - a. orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności regulowane w szczególności przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania

⁸ <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/1>

⁹ <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/9>

- administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149, 650, 1544 i 1629), przepisami o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- b. przepisów szczególnych określających przesłanki korzystania z ulg i uprawnień przez osoby niepełnosprawne,
 - c. organizacji, zasad i sposobu działania powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów,
 - d. zabezpieczenia społecznego,
 - e. ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych;
- 2) zagadnienia dla członków składów orzekających, w szczególności:
- a) zadania i kompetencje członków powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów,
 - b) stosowanie standardów w zakresie kwalifikowania i postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności,
 - c) zasady sporządzania ocen przez członków powiatowych zespołów i wojewódzkich zespołów, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 3-7,
 - d) trafność i wewnętrzną spójność rozstrzygnięć orzeczniczych.”

4. Pomoc społeczna

Dłuższy zasiłek opiekuńczy i dodatkowy zasiłek opiekuńczy

Zasiłek opiekuńczy i dodatkowy zasiłek opiekuńczy w celu przeciwdziałania COVID-19 przedłużono kilkakrotnie znów, ostatni raz w omawianym okresie do 14 marca 2021¹⁰.

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/106>; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/107>; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/204>; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/206>; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/286>; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/287>; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania dodatkowego zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/368>; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie określenia dłuższego okresu pobierania zasiłku opiekuńczego w celu przeciwdziałania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/369>

Świadczenie na rzecz ochrony miejsc pracy, postojowe i zwolnienie ze składek na ubezpieczenia

Dwa rozporządzenia¹¹ opublikowane w okresie styczeń luty 2020 przyznają i regulują się świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Te rozporządzenia regulują także przyznawanie świadczeń postojowych osobom prowadzącym działalność gospodarczą oraz zwolnienia z obowiązku opłacania należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych lub Fundusz Emerytur Pomostowych.

Łagodniejsze warunki dla otrzymujących dotacje absolwentów KIS i CIS

Absolwenci CIS i KIS, którzy otrzymali dofinansowanie na prowadzenie działalności gospodarczej mogą w okresie epidemii (lub stanu zagrożenia epidemicznego) oraz 30 dni po jej odwołaniu podjąć zatrudnienie lub zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres dłuższy niż 6 miesięcy¹².

¹¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 2021 r. w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/152>; oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/371>

¹² Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/131>

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Zmiany w obowiązywaniu konwencji stambulskiej

20 stycznia sejm uchwalił ustawę¹³ zmieniającą i wycofującą niektóre polskie zastrzeżenia do jej konkretnych przepisów. Polska ratyfikując w roku 2015 Konwencję w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, zwana potocznie konwencją stambulską, złożyła 4 zastrzeżenia. W uzasadnieniu projektu ustawy czytamy:

„Zgodnie z pismem Sekretariatu Rady Europy z 5 lutego 2019 r. terminem wygaśnięcia zastrzeżeń był 1 sierpnia 2020 r., zatem notyfikacja potwierdzenia ich ważności, wycofania lub zmiany powinna być zostać przedstawiona do 30 kwietnia 2020 r. Konwencja przewiduje jednak prowizoryczne utrzymanie ważności zastrzeżeń, to jest na 6 miesięcy od daty ich wygaśnięcia. W przypadku Polski zastrzeżenia ostatecznie wygasną 1 lutego 2021 r., o ile nie zostanie, przed 31 stycznia 2021 r., złożona odpowiednia notyfikacja w sprawie utrzymania lub zmiany zastrzeżeń.”

Zastrzeżenie nr 1 dotyczyło stosowania artykułu 30 ustęp 2 konwencji stambulskiej, który dotyczy zobowiązania państw do ustanawiania odszkodowań ze strony Państwa dla ofiar przemocy z poważnym uszkodzeniem ciała lub uszczerbku na zdrowiu. Dotychczasowe zastrzeżenie Polski ograniczało stosowanie tego przepisu do obywaterek Polski lub Unii Europejskiej oraz w trybie własnego prawa. Obecnie brzmienie zastrzeżenia ogranicza stosowanie przepisu do „pokrzywdzonych mających miejsce stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz w trybie własnego prawa krajowego.”

Drugie zastrzeżenie dotyczyło nie stosowania postanowień konwencji jeżeli w przypadku, kiedy przestępstwo popełnione zostało przez osobę z miejscem stałego zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Została ona zmieniona na wyłączenie jedynie artykułu 44 ustęp 1 litera e, który to przepis odnosi się do jurysdykcji popełniania przestępstw, mówiąc o tym, że państwa strony konwencji powinny przyjmować „konieczne środki ustawodawcze lub inne środki ustanawiające jurysdykcję do ścigania wszystkich przestępstw, o których mowa w niniejszej konwencji, jeżeli przestępstwo zostało popełnione: (...) e. przez osobę zamieszkujejącą na ich terytorium.”. taka konstrukcja sprawi, że to zastrzeżenie zostaje *de facto* podtrzymane.

Trzecie zastrzeżenie dotyczyło obowiązku wszczynania z urzędu postępowań w stosunku do przemocy fizycznej¹⁴. To zastrzeżenie zostaje podtrzymane, Polska nadal nie musi zapewniać środków prawnych w celu wszczynania postępowania z urzędu w przypadkach przemocy fizycznej wobec kobiet.

Ostatnie, czwarte, zastrzeżenie dotyczyło przedawnienia (art. 58 konwencji), które to miało nie uniemożliwiać ścigania przestępstw po osiągnięciu przez ofiarę wybranych przestępstw pełnoletności. Te wybrane przestępstwa dotyczyły przemocy seksualnej i gwałtów (art. 36 konwencji

¹³ Ustawa z dnia 20 stycznia 2021 r. o zmianie zakresu obowiązywania Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 r.; <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/149>

¹⁴ Art. 35 Konwencji: „Strony przyjmą konieczne środki ustawodawcze lub inne środki w celu zapewnienia, by za umyślne dopuszczenie się aktów przemocy fizycznej wobec innej osoby groziła odpowiedzialność karna”.

– tu Polska nie składała zastrzeżenia), przymusowych małżeństw (art. 37 konwencji), okaleczania narządów płciowych kobiet (art. 38 konwencji) i przymusowej aborcji i sterylizacji (art. 39 konwencji). To zastrzeżenie Polska wycofała.

6. Opieka zdrowotna

Szczepienia jako metoda zapobiegania COVID-19

Grudniowe (ale opublikowane w styczniu) rozporządzenie Ministra Zdrowia¹⁵ ustanawia szczepienie przeciw COVID-19 jako formalną metodę zapobiegania zakażeniu COVID-19.

Zmiany w prowadzeniu rejestru odczynów poszczeniennych

Zmodyfikowano¹⁶ sposób zgłaszania do rejestru niepożądanych odczynów poszczeniennych, a same rejestry prowadzone przez powiatowych i wojewódzkich inspektorów sanitarnych mają mieć postać elektroniczną.

Poszerzenie podmiotów podlegających zwolnieniom celnym na sprzęt medyczny

Została poszerzona¹⁷ grupa podmiotów uprawnionych do zwolnień celnym na sprowadzany sprzęt medyczny¹⁸. Dotychczas były to zakłady opieki zdrowotnej, a obecnie są to podmioty lecznicze, co w

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie metody zapobiegania COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/10>

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie niepożądanych odczynów poszczeniennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/13>

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu szpitali i innych jednostek służby zdrowia oraz medycznych instytutów badawczych uprawnionych do korzystania ze zwolnienia od należności przywózowych; <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/48>

¹⁸ „Zwolnione z należności celnym przywózowych są przyrządy i aparatura przeznaczone do prowadzenia badań medycznych, diagnozowania lub leczenia, ofiarowane jako dary przez organizacje charytatywne lub dobroczynne albo przez osoby prywatne jednostkom służby zdrowia, służbom szpitalnym lub medycznym instytutom badawczym, uprawnionym przez właściwe organy państw członkowskich do otrzymywania takich towarów ze zwolnieniem z należności celnym przywózowych, lub zakupione przez takie jednostki służby zdrowia, szpitale lub medyczne instytuty badawcze w całości z funduszy dostarczonych przez organizacje charytatywne bądź dobroczynne lub z dobrowolnych składek, pod warunkiem potwierdzenia, że:

praktyce oznacza poszerzenie o niepubliczne placówki zajmujące się ochroną zdrowia, w tym także fundacje i stowarzyszenia, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania instytutu badawcze, jednostki wojskowe¹⁹.

Czas realizacji teleporady

W styczniu i lutym miały miejsce dwie nowelizacje rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie standardu organizacyjnego teleporady w ramach podstawowej opieki zdrowotnej²⁰.

W pierwszej nowelizacji z 12 stycznia do § 3. 1) b)²¹ dodano warunek, że teleporada musi się odbyć „nie później niż w pierwszym dniu roboczym następującym po dniu zgłoszenia się pacjenta do świadczeniodawcy podstawowej opieki zdrowotnej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, systemu łączności lub osobistego,”

Ten przepis zmieniono w kolejnej nowelizacji z 4 lutego dodając możliwość jej jedynka późniejszego odbycia, jeżeli pacjenta się na to zgodzi.

W tej nowelizacji dodano także do § 3. (czyli „Ustala się standard organizacyjny teleporady udzielanej w ramach POZ, który obejmuje”) ust 8) w brzmieniu:

„zapewnienie pacjentowi możliwości kontaktu za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub systemu łączności, w tym kontaktu telefonicznego, w sposób umożliwiający nawiązanie połączenia ze świadczeniodawcą bez zbędnej zwłoki”.

a) darowizna tych przyrządów lub aparatury nie kryje za sobą jakichkolwiek intencji natury handlowej ze strony darczyńcy; oraz

b) darczyńca nie jest w jakikolwiek sposób powiązany z producentem przyrządów lub aparatury, w stosunku do których złożono wnioski o zwolnienie.”

Artykuł 57, Wspólnotowy system zwolnień celnych (wersja ujednolicona). Dz.U.UE.L.2009.324.23 z dnia 2009.12.10

¹⁹ podmioty lecznicze w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 295, 567, 1493, 2112, 2345 i 2401);

²⁰ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardu organizacyjnego teleporady w ramach podstawowej opieki zdrowotnej,

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/95>

oraz Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardu organizacyjnego teleporady w ramach podstawowej opieki zdrowotnej,

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2021/pozycja/231>

²¹ „Ustala się standard organizacyjny teleporady udzielanej w ramach POZ, który obejmuje: informowanie przez świadczeniodawcę POZ w miejscu wykonywania świadczeń oraz na stronie internetowej tego świadczeniodawcy, a na żądanie pacjenta również telefonicznie, o warunkach udzielania teleporad z uwzględnieniem prawa pacjenta do zgłoszenia w trakcie teleporady woli osobistego kontaktu z właściwym personelem medycznym; informacja określa: ”

Podwyższenie wysokości opłat za złożenie wniosków w zakresie refundacji leku

Minister Zdrowia²² wprowadził 10% podwyżki za opłacenie wniosków w zakresie refundacji leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobu medycznego lub za ich uzupełnienie.

Jednolity tekst ustawy o zdrowiu publicznym

28 stycznia opublikowano jednolity tekst ustawy o zdrowiu publicznym²³. Ostatnie zmiany wprowadzone były w lutym 2020²⁴ i dotyczyły wprowadzenia opłat za napoje słodzone i te z dodatkiem kofeiny lub tauryny.

Poszerzenie kręgu osób mogących udzielać szczepień

Do katalogu osób mogących wykonywać szczepienia Minister Zdrowia w Rozporządzeniu z dnia 15 lutego 2021²⁵ dodał fizjoterapeutów, farmaceutów, higienistki szkolne i diagnostów laboratoryjnych, którzy przeszli szkolenie teoretyczne i praktyczne w CMKP z podawania szczepionek i postępowania na nagłą reakcję alergiczną.

Wydłużenie ważności skierowania na szczepienie przeciw COVID-19

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 lutego 2021²⁶ nakazuje umieszczanie danych pacjenta na skierowaniu na szczepienie przeciw covid-19 (łącznie z telefonem i adresem e-mail), a także znosi dotychczasowy 60-dniowy termin ważności skierowania.

²² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie wysokości opłat za złożenie wniosków w zakresie refundacji leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobu medycznego lub za ich uzupełnienie, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/138>

²³ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zdrowiu publicznym, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/183>

²⁴ Dz.U.2020.1492

²⁵ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 lutego 2021 r. w sprawie kwalifikacji osób przeprowadzających szczepienia ochronne przeciwko COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/293>

²⁶ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/302>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie Lekarskiego Egzaminu Weryfikacyjnego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Weryfikacyjnego

23 lutego opublikowano Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie Lekarskiego Egzaminu Weryfikacyjnego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Weryfikacyjnego²⁷.

Rozporządzenie to określa m.in:

- 1) zakres problematyki uwzględnianej przy opracowywaniu pytań Lekarskiego Egzaminu Weryfikacyjnego (LEW) i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Weryfikacyjnego (LDEW);
- 2) tryb powoływania członków Komisji Egzaminacyjnej, o której mowa w art. 6d ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, zwanej dalej "ustawą", i komisji, o której mowa w art. 6g ust. 2 ustawy.

Nowe zasady odbywania izolacji i kwarantanny

Nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia²⁸ doprecyzowuje jaki zakres danych ma przekazywać właściwej stacji epidemiologicznej ordynator oddziału, lekarz kierujący oddziałem albo osoba upoważniona odpowiednio przez tego ordynatora albo lekarza na temat osoby podlegającej obowiązkowi hospitalizacji ze względu na zakażenie SARS_CoV-2 (lub inną chorobą zakaźną), która samowolnie opuszcza szpital. Są to obecnie następujące dane: imię i nazwisko; data urodzenia; numer PESEL, a w przypadku gdy osobie nie nadano tego numeru - serię i numer paszportu albo numer identyfikacyjny innego dokumentu, na podstawie którego jest możliwe ustalenie danych osobowych; obywatelstwo; płeć; adres miejsca zamieszkania; rozpoznanie kliniczne zakażenia lub choroby zakaźnej, charakterystykę podstawowych objawów klinicznych, okoliczności wystąpienia zakażenia, zachorowania lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej, ze szczególnym uwzględnieniem czynników ryzyka, charakterystyki biologicznego czynnika zakaźnego, oraz inne informacje niezbędne do sprawowania nadzoru epidemiologicznego, zgodnie z zasadami współczesnej wiedzy medycznej.

Większa rola i nowe regulacje pracy farmaceutów

15 stycznia opublikowano uchwaloną ustawę z 10 grudnia o zawodzie farmaceuty²⁹.

Projekt ustawy powołując się na rządowy dokument „Polityka Lekowa Państwa 2018–2022” zauważa:

²⁷ <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/341>

²⁸ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie chorób zakaźnych powodujących powstanie obowiązku hospitalizacji, izolacji lub izolacji w warunkach domowych oraz obowiązku kwarantanny lub nadzoru epidemiologicznego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/351>

²⁹ Ustawa z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/97>

„występowanie problemów polegających na braku funkcjonowania opieki farmaceutycznej sprawowanej przez farmaceutę we współpracy z lekarzem, co skutkuje m.in.:

- 1) brakiem kontroli polipragmazji³⁰ wynikającej z przyjmowania przez chorego kilku leków, zarówno przepisanych przez lekarza, jak i z grupy leków dostępnych bez recepty (OTC) oraz szeroko reklamowanych suplementów diety, często bez znajomości ich działania i świadomości możliwych interakcji;*
- 2) nieprzestrzeganiem zaleceń lekarskich dotyczących regularnego stosowania leku, co jest szczególnie istotne w terapii pacjentów przewlekle chorych;*
- 3) wzrastającym rynkiem tzw. „samoleczenia” pacjentów w oparciu o leki OTC oraz suplementy diety;*
- 4) budowaniem wiedzy o leczeniu przez pacjentów w oparciu o informacje niepotwierdzone badaniami naukowymi.”*

Oprócz powyższych problemów ustawa zajmuje się kompleksowym uregulowaniem zawodu farmaceuty w jednym kacie prawnym (dotychczas były to dwie ustawy: z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich oraz z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne). Ustawa m.in. reguluje obowiązek samodoskonalenia

Jedną z głównych zmian wprowadzanych tą ustawą jest wprowadzenie opieki farmaceutycznej:

„Opieka farmaceutyczna to świadczenie zdrowotne w rozumieniu art. 5 pkt 40 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398, z późn. zm.), udzielane przez farmaceutę i stanowiące dokumentowany proces, w którym farmaceuta, współpracując z pacjentem i lekarzem prowadzącym leczenie pacjenta, a w razie potrzeby z przedstawicielami innych zawodów medycznych, czuwa nad prawidłowym przebiegiem indywidualnej farmakoterapii, obejmujące:

- 1) prowadzenie konsultacji farmaceutycznych - w celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjenta w związku ze stosowaniem produktów leczniczych, wyrobów medycznych lub środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;*
- 2) wykonywanie przeglądów lekowych wraz z oceną farmakoterapii, z uwzględnieniem problemów lekowych pacjenta - w celu wykrywania i rozwiązywania problemów lekowych oraz zapewnienia bezpieczeństwa w procesie farmakoterapii;*
- 3) opracowywanie indywidualnego planu opieki farmaceutycznej, z uwzględnieniem problemów lekowych pacjenta - w celu określenia celów terapeutycznych możliwych do osiągnięcia przez pacjenta stosującego farmakoterapię oraz wskazania sposobów rozwiązywania wykrytych problemów*

³⁰ Polipragmazja to niepożądana sytuacja, w której chory przyjmuje więcej niż kilka leków jednocześnie, bez uwzględniania możliwych reakcji lek-lek, albo lek-pożywienie.

lekowych, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia i zdrowego trybu życia oraz profilaktyki zdrowotnej;

4) wykonywanie badań diagnostycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 7 - w celu oceny skuteczności i bezpieczeństwa stosowanej przez pacjenta farmakoterapii oraz analizy problemów lekowych występujących u pacjenta, oraz proponowania metod i badań diagnostycznych;

5) wystawianie recept w ramach kontynuacji zlecenia lekarskiego.”³¹

Wydaje się, że część definiowanych tu jako opieka farmaceutyczna czynności, farmaceuci realizują od jakiegoś czasu w ramach swojej pracy (konsultacje i przeglądy leków) ale dostają też nowe uprawnienia: wykonywanie badań diagnostycznych oraz wystawianie recept.

Ustawa ma zatem odciążyć lekarzy i ma skoordynować usługi sprawowanych przez farmaceutów z systemem świadczeń opieki zdrowotnej.

Jedną z istotnych szczegółowych zmian jest umożliwienie farmaceutom podawania produktów leczniczych (z wyłączeniem produktów leczniczych zawierających środki odurzające lub substancje psychotropowe) w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia. Dotychczas farmaceuci mieli prawo wystawienia recepty farmaceutycznej (nagłe zagrożenie zdrowia) lub wydanie leku (nagłe zagrożenie życia).

7. Oświata

Ustawa z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw

Jak czytamy w uzasadnieniu³² do projektu tej ustawy: „Celem tej nowelizacji jest przede wszystkim wprowadzenie zmian w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli”.

Konkretne zmiany w tym obszarze wprowadza m. in. art. 1 pkt 2 omawianej ustawy³³ zamienia w Kartce Nauczyciela „popętnienie” czynu naruszającego prawa i dobro dziecka na „podejrzenie popętnienia” jako sytuację wymagającą zgłoszenia do rzecznika dyscyplinarnego. Zmieniono też termin w jakim ma takie zgłoszenie dokonywane przez dyrekcje albo przez organ prowadzący (jeżeli podejrzenie dotyczy dyrekcji) nastąpić – zamiast 3 dni będzie to 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o podejrzeniu. Dodano też wyjątek, który pozwala nie zgłaszać takiego podejrzenia – może to mieć miejsce kiedy „okoliczności bezspornie wskazują, że nie doszło do popętnienia takiego czynu”. Wprowadzono też zmiany w terminach dotyczących postępowania dyscyplinarnego:

³¹ Art. 4 ust. 2 omawianej ustawy

³² druk sejmowy 679,

<https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=DA90D952C52D83C3C12586030044144B>

³³ <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/4>

postępowanie dyscyplinarne powinno wszczynać się „nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia wszczęcia tego postępowania”) a nieobecność nauczyciela w pracy jest powodem do zawieszenia biegu powyższego terminu. Wydłużono czas na rozpoczęcie postępowania dyscyplinarnego z 3 do 5 miesięcy do momentu otrzymania wiadomości przez komisję dyscyplinarną (skreślono ust 7 w artykule 85o mówiący o tym, że ten czas może być dłuższy jeżeli dotyczy czynu naruszającego prawa i dobro dziecka), ale skrócono termin w którym nauczyciel może być pociągnięty do odpowiedzialności z 3 do 2 lat od momentu popełnienia czynu o który jest oskarżany. Dodano także do art 85t do ustępu 2 warunek, że można nie zawieszać nauczyciela w pełnieniu obowiązków po wszczęciu postępowania karnego albo złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego jeżeli we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego rzecznik dyscyplinarny wnosi o wymierzenie kary dyscyplinarnej w postaci nagany z ostrzeżeniem i „jednocześnie ze względu na powagę i wiarygodność zarzutów niecelowe jest odsunięcie odpowiednio nauczyciela albo nauczyciela pełniącego funkcję dyrektora szkoły od wykonywania obowiązków w szkole”.

Wydaje się, że większość zmian to zmiany na korzyść pozycji nauczycieli, mające chronić ich przed potencjalnym nadużywaniem możliwości zgłaszania czynów naruszających prawa i dobro dziecka. Trudno obecnie orzec czy stracą na tym prawa dzieci, tym niemniej warto przypomnieć, że w relacji nauczania to one są stroną na słabszej pozycji.

W ramach zmian w karcie Nauczyciela ta ustawa pozwala również na wykorzystywanie środków organów prowadzących szkoły na doskonalenie zawodowe nauczycieli zajęć edukacyjnych artystycznych, zatrudnionych w szkołach i placówkach artystycznych,

Dokładnie: „koszty konsultacji i innych form doskonalenia zawodowego nauczycieli, prowadzonych przez konsultantów, o których mowa w art. 9g ust. 11a pkt 5 lit. C {jest konsultantem współpracującym z Centrum Edukacji Artystycznej}, artystów o znaczącym dorobku artystycznym lub dydaktycznym lub specjalistów w danym zakresie sztuki albo nauki, dla nauczycieli zajęć edukacyjnych artystycznych w szkołach artystycznych”.

Omawiana ustawa wprowadza także zmiany w innych ustawach z dziedziny oświaty. I tak w ustawie o systemie oświaty

- uporządkowano i doprecyzowano przepisy dotyczących zadań Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w zakresie przeprowadzania badań, analiz i testów diagnostycznych oraz zadań okręgowych komisji egzaminacyjnych w tym zakresie;
- umożliwiono Centralnej Komisji Egzaminacyjnej publikowania listy jawnych zadań egzaminacyjnych w części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego, języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego;
- umożliwiono ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego organizowanie i przeprowadzanie konkursów dla uczniów szkół artystycznych, a także zlecenie czynności związanych z przeprowadzaniem tych konkursów, „w drodze umowy, publicznym szkołom artystycznym prowadzonym przez jednostki samorządu terytorialnego, uczelniom artystycznym, instytucjom kultury, a także fundacjom i stowarzyszeniom prowadzącym działalność kulturalną lub edukacyjną w zakresie odpowiadającym rodzajowi konkursu”.
- umożliwiono ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania zlecenie Instytutowi Badań Edukacyjnych w Warszawie wykonania zadań w zakresie oświaty i wychowania, w szczególności badań, analiz, ekspertyz lub raportów wynikających z krajowych lub międzynarodowych zobowiązań tego ministra.

W ustawie z 14 grudnia 2016 - prawo oświatowe umożliwiono ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania prowadzenia działań stymulujących rozwój działalności innowacyjnej lub eksperymentalnej w szkołach i placówkach.

W tej samej ustawie nakazano ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania udostępnienie placówkom oświatowym narzędzia informatycznego³⁴. W uzasadnieniu projektu ustawy czytamy:

„Narzędzie informatyczne oraz zamieszczone na nim e-zasoby będą publiczne, a korzystanie z nich będzie powszechne i bezpłatne dla wszystkich szkół i placówek, nauczycieli, uczniów i ich rodziców, a także innych osób chcących korzystać z narzędzia informatycznego.”

I dalej:

„W założeniu narzędzie informatyczne będzie pełniło dwie podstawowe funkcje:

- 1) repozytorium sprawdzonych i wartościowych materiałów dydaktycznych;
- 2) narzędzia do wykorzystania w zdalnym nauczaniu i uczeniu się.

Publiczne i dostępne dla wszystkich będą materiały zgromadzone w ramach repozytorium.

Natomiast narzędzie e-learningowe będzie dostępne wyłącznie dla użytkowników zalogowanych. Dane uczniów i dane nauczycieli będą pozyskiwane do bazy danych narzędzia informatycznego z bazy danych SIO”.

Edukacja zdalna w szkołach podstawowych

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, pierwotnie z 20 marca 2020, zmieniano w omawianym okresie 5 razy.

W rozporządzeniu³⁵ z 13 stycznia wydłużono zawieszenie zajęć stacjonarnych na okres 18-31 stycznia 2021, ale tylko dla klas IV-VIII szkół podstawowych. W kolejnym akcie zmieniającym rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19³⁶ przedłużono zdalne nauczanie dla klas IV-VIII do 14 lutego i umożliwiono dyrektorom udostępnianie w szkołach miejsc do zdalnego nauczania dla uczniów, którzy nie mają możliwości nauki zdalnej w miejscach zamieszkania.

³⁴ dodany artykuł 44a do ustawy prawo oświatowe – art 4 ust. 2

³⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,
<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/92>

³⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,
<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/202>

12 lutego, w kolejnej modyfikacji³⁷, przedłużono zamknięcie szkół do 28 lutego ale dopuszczono dla szkół pożarniczych zajęcia praktyczne³⁸.

Z kolei modyfikacja z 21 stycznia³⁹ wykreśliła z obiegu prawnego termin Zintegrowana Platforma Edukacyjna jako miejsce udostępniania materiałów i narzędzi do kształcenia zdalnego.

Kolejna nowelizacja tego rozporządzenie z 3 lutego 2021 roku⁴⁰ wprowadza szczególne zasady obsadzania stanowiska dyrektora jednostki systemu oświaty w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w trakcie epidemii COVID-19. Te zasady przewidują trzy możliwości:

- 1) przedłużenie powierzenie stanowiska dyrektorowi jednostki systemu oświaty, po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny oraz po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady szkoły lub placówki, na okres nie dłuższy niż do dnia 31 sierpnia 2026 r., jednak nie krótszy niż jeden rok szkolny,
- 2) powierzenie pełnienia obowiązków dyrektora jednostki systemu oświaty wicedyrektorowi, a w jednostce, w której nie ma wicedyrektora - nauczycielowi tej jednostki, po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny oraz po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady szkoły lub placówki, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2022 r., albo
- 3) przedłużenie powierzenia pełnienia obowiązków dyrektora jednostki systemu oświaty, po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny oraz po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i rady szkoły lub placówki, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2022 r.

Ostatnia modyfikacja⁴¹ rozporządzenia dotyczyła możliwości wcześniejszego aktualizowania kwoty dotacji dla jednostek prowadzących placówki edukacyjne.

³⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 12 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/283>

³⁸ „W przypadku szkół kształcących w zawodzie technik pożarnictwa prowadzonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych zajęcia z zakresu praktycznej nauki zawodu mogą być realizowane w miejscu ich prowadzenia, o ile w podmiocie przyjmującym uczniów na te zajęcia nie występują zdarzenia, które ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną mogą zagrozić zdrowiu uczniów. Przepisów ust. 3h i 3i nie stosuje się.”, § 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 12 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19

³⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/150>

⁴⁰ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/242>

⁴¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,

Zdalna nauka w szkołach wyższych

Minister Edukacji Narodowej wprowadził⁴² zdalny tryb nauczania w szkołach wyższych do końca roku akademickiego tj. do 30 września 2021.

Studenckie praktyki także w NFZ

W roku akademickim 2020/2021 rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 8 stycznia 2021⁴³ wprowadziło możliwość zaliczenia zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w Narodowym Funduszu Zdrowia, Agencji Rezerw Materiałowych lub Centrum e-Zdrowia w ramach realizowanych przez nie zadań w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Zarówno studenci, którzy wykonywali takie zadania mogą się ubiegać o ich zaliczenie jako praktyk jak i władze uczelni mogą dokonać stosownych zmian w programach studiów.

Warzywa i owoce oraz mleko w szkołach w całym kraju

Poszerzono⁴⁴ na cały kraj w całym okresie, do końca obecnego roku szkolnego realizowanie przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa dostaw:

„jabłek, gruszek, śliwek, truskawek, marchwi, rzodkiewek, papryki słodkiej, pomidorów, kalarepy, soków owocowych, przecierów owocowych i zagęszczonych przecierów owocowych, zwanych dalej "owocami i warzywami", oraz mleka białego, jogurtu naturalnego, kefiru naturalnego i serka twarogowego, zwanych dalej "mlekiem"”

do klas I-V szkół podstawowych.

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/370>

⁴² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/363>

⁴³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 8 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie studiów, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/62>

⁴⁴ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu dla szkół, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/88>

Jednolity tekst ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3

Opublikowano jednolity tekst ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3⁴⁵. Ostatnie zmiany wprowadzono w roku 2019.

Pełnomocnik Rządu do spraw kształcenia ogólnego i nadzoru pedagogicznego

Rada Ministrów ustanowiła Pełnomocnika Rządu do spraw kształcenia ogólnego i nadzoru pedagogicznego⁴⁶. Na to stanowisko został powołany Tomasz Rzymkowski Ukończył on studia prawnicze na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. W 2018 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych⁴⁷.

8. Mieszkalnictwo

Wsparcie budownictwa mieszkaniowego: lokal za grunt

2 lutego opublikowano ustawę z dnia 16 grudnia 2020 r. o rozliczaniu ceny lokali lub budynków w cenie nieruchomości zbywanych z gminnego zasobu nieruchomości⁴⁸.

Jak czytamy w uzasadnieniu do projektu ustawy:

„Potrzeba ograniczenia barier w pozyskiwaniu przez inwestorów nieruchomości na cele mieszkaniowe lub inne cele inwestycyjne towarzyszące realizacji polityki mieszkaniowej państwa (np. cel zapewnienia dostępu osiedli mieszkalnych do obiektów infrastruktury technicznej i społecznej), których wyeliminowanie może przyczynić się również do szybszego ograniczenia negatywnego wpływu pandemii COVID-19 na działalność inwestycyjną w Polsce, uzasadnia konieczność wdrożenia kolejnych rozwiązań ułatwiających dostęp do nieruchomości o potencjale inwestycyjnym. Odpowiedź na tę potrzebę stanowi przedkładany projekt ustawy o rozliczaniu ceny lokali lub budynków w cenie nieruchomości zbywanych z

⁴⁵ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 grudnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/75>

⁴⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw kształcenia ogólnego i nadzoru pedagogicznego, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/142>

⁴⁷ <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/powolanie-pelnomocnika-rzadu-do-spraw-ksztalcenia-ogolnego-i-nadzoru-pedagogicznego>

⁴⁸ <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/223>

gminnego zasobu nieruchomości, stanowiący podstawę prawną programu „Grunt za Mieszkanie”⁴⁹.

Ustawa wprowadza możliwość nabywania nieruchomości gminnych z przeznaczeniem na szeroko rozumiane cele inwestycyjne z rozliczeniem w cenie tych nieruchomości ceny lokali/budynków mieszkalnych lub użytkowych przekazywanych gminie przez nabywcę nieruchomości.

Lokale/budynki, których cena będzie zaliczana na poczet części ceny nieruchomości, będą mogły być wykorzystywane przez gminę do realizacji jej zadań, np. jako mieszkania komunalne albo mieszkania wynajmowane osobom fizycznym przez spółki gminne lub spółki Skarbu Państwa na zasadach najmu z dojściem do własności.

Drugie rozwiązanie, które wprowadza omawiana ustawa umożliwi samorządom ubiegania się o grant na realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych towarzyszących budownictwu mieszkaniowemu, obejmujących tworzenie niezbędnej komunalnej infrastruktury technicznej lub infrastruktury społecznej, w przypadku łączenia takich przedsięwzięć z inwestycjami realizowanymi na nieruchomościach zbytych z rozliczeniem „lokal za grunt” lub innymi inwestycjami promieszkaniowymi wskazanymi ustawowo.

O komentarz ustawy poprosiliśmy Katarzynę Przybylską, Kierowniczkę ds. rzecznictwa w Fundacji Habitat for Humanity Poland:

„Nowe rozwiązanie w postaci rozliczenia 'lokal za grunt' może być przydatne, ale nie rozwiąże problemów związanych z deficytem mieszkań komunalnych czy dostępnych cenowo.

Po pierwsze, słuszny jest kierunek włączania prywatnych deweloperów w podaż mieszkań (oraz innych lokali, co również jest możliwe na podstawie ustawy). Warto jednak postawić pytanie - co nowego wnosi ustawa? Przedstawiciele samorządów i eksperci podkreślają, że na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów możliwe były zbliżone rozwiązania (por. zapis z debaty dotyczącej tego rozwiązania:

<https://www.youtube.com/watch?v=hLsGiErwwt4&list=PL5Wx4aI0EODS5OCV2BEMnwU01aD4XKdCA&index=13>). Wydaje się, że wartością dodaną jest jasne wskazanie możliwości takich działań, co może przyczynić się do ich popularyzacji. Ale należy też odnotować, że część samorządów już wskazuje, że nie zamierza korzystać z tego rozwiązania.

Po drugie, ustawa stanowi krok w kierunku wdrożenia modelu 'inclusionary housing' obecnego w innych krajach. Podaż przez deweloperów mieszkań położonych w różnych inwestycjach przyczynia się do zapewnienia mixu lokatorskiego i chroni przed gettoizacją. Przy czym w modelu 'inclusionary housing' na ogół deweloperzy otrzymują pewne zachęty, np. w postaci niższej ceny. Ustawa nie przewiduje takiej możliwości - cena nieruchomości musi być ceną rynkową.

Po trzecie, walorem rozwiązania ustawowego jest możliwość skorzystania przez gminę z nieruchomości KZN i otrzymania w zamian lokali do wykorzystania przez gminę. Dodatkowo, w ustawie przewiduje się możliwość uzyskania przez gminę dodatkowego finansowania (10%) na inwestycje infrastrukturalne. Są to pozytywne rozwiązania dla gmin.

Podsumowując, rozwiązanie jest pozytywne i korzystne, ale pytanie o skalę na jaką będzie wykorzystywane. Wydaje się, że nie przyczyni się do znaczącej zmiany sytuacji mieszkaniowej w

⁴⁹ <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=766>

gminach, ale może stanowić jedno z dodatkowych rozwiązań wykorzystywanych przez gminy w tym celu.”

9. Organizacje pozarządowe

Jednolity tekst ustawy o kołach gospodyń wiejskich

26 stycznia opublikowano jednolity tekst ustawy o kołach gospodyń wiejskich⁵⁰. Ostatnie zmiany w tej ustawie miały miejsce w maju 2020.

Sprawozdanie z wykonania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2016 i 2017.

Departament Społeczeństwa Obywatelskiego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przedstawił w Sejmie „Sprawozdanie z wykonania ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie za lata 2016 i 2017”⁵¹. Sejm skierował to sprawozdanie do rozpatrzenia do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny 10 lutego 2021.

Poniżej kilka wybranych cytatów z tego raportu:

„Według danych pochodzących z badania za 2016 r. 1136 organów administracji publicznej (42,4%) prowadziło konsultacje projektów aktów prawnych. Organy te skonsultowały 7421 projektów.”

„W 2017 roku około 8,7% jednostek samorządu terytorialnego prowadziło współpracę z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na podstawie przepisów UDPPiW w oparciu o inicjatywę lokalną. W 2016 roku było to 6,4%, a w 2015 r. było to 5%. Można zatem odnotować w okresie sprawozdawczym wyraźny trend wznoszący.”

„Zgodnie z danymi zebranymi przez GUS, w opinii 76,6% współpracujących z administracją publiczną organizacji non-profit w 2017 roku nie wystąpiły poważne przeszkody utrudniające tę współpracę. Dla porównania w 2015 roku na brak barier wskazywało 76,7% organizacji, natomiast w 2012 roku 72,5%.”

„Wysokość przychodów polskiego III sektora zależy w dużej mierze od środków pozyskiwanych z grantów od instytucji publicznych. Z jednej strony świadczy to o wzrastającym potencjale III sektora, który jest zdolny profesjonalnie wykonywać zadania publiczne, zlecone przez administracją publiczną,

⁵⁰ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o kołach gospodyń wiejskich, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/165>

⁵¹ <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?documentId=8865F203DAF4097CC12586790044824A>

tworząc przy tym nowe miejsca pracy. Z drugiej strony dominacja środków publicznych w strukturze przychodów organizacji pozarządowych jest dowodem swoistego uzależnienia organizacji od dotacji i całego systemu zlecania realizacji zadań publicznych. Równocześnie następuje oligarchizacja i pogłębia się rozwarstwienie sektora, gdyż organizacje specjalizujące się w realizacji zadań publicznych i pozyskiwaniu środków publicznych na swą działalność uzyskują tym samym szybki rozwój instytucjonalny dysponując dużymi budżetami, wyspecjalizowaną kadrą i profesjonalnymi narzędziami.”

„Najczęściej stosowanym ustawowym instrumentem współpracy finansowej było zlecenie realizacji zadań (powierzenie bądź wspieranie) w drodze otwartego konkursu ofert. Organy administracji zdecydowanie częściej decydowały się na wsparcie realizacji zadań publicznych niż powierzenie ich wykonania.

Współpracę finansową na podstawie przepisów innych ustaw podejmowało mniej organów administracji publicznej, w porównaniu do tych wykorzystujących instrumenty współpracy finansowej przewidziane w UDPPiW.”

„Średnia wartość uzyskanych dotacji była wyższa w sytuacji, w której podstawą zlecenia zadania nie była UDPPiW.”

„W 2016 roku 8,7% jednostek samorządu terytorialnego prowadziło współpracę z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na podstawie przepisów UDPPiW o inicjatywie lokalnej (co stanowiło wzrost o niemal 2% względem roku 2015). Od 2013 roku nieustannie wzrastała liczba składanych wniosków, liczba zawartych umów oraz łączna szacunkowa wartość inicjatyw lokalnych.”

„Wśród jednostek samorządu terytorialnego zauważyć można było coraz bardziej powszechną świadomość obligatoryjności tworzenia rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. Dane z 2016 roku wskazują na wzrost do 91% odsetka samorządów posiadających roczny program współpracy (w porównaniu do 86% w 2015 roku), by jednak zmaleć w 2017 roku do 88%. Programy wieloletnie obowiązywały natomiast w 14% jednostek samorządu terytorialnego w 2016 roku i w 16% samorządów w roku 2017. Pomędzy 2016 i 2017 rokiem liczba organów administracji rządowej, w których obowiązywały wieloletnie programy współpracy wzrosła z 20% do 40%.”

10. Inne

Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw

21 stycznia Sejm uchwalił ustawę zmieniającą ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁵².

Umożliwiono w niej m.in. odpłatną pracę w czasie obowiązkowej kwarantanny odbywanej w miejscu pracy pracownikom pracującym w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej świadczących usługi całodobowo, noclegowniach oraz innych placówkach zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub w podeszłym wieku.

Poszerzono wcześniej wprowadzoną możliwość zawieszenia niektórych przepisów kodeksu pracy (dokładnie: umożliwienie pracodawcom „1) zmiany system lub rozkład czasu pracy pracowników; 2) polecenia pracownikom świadczenie pracy w godzinach nadliczbowych w niezbędnym wymiarze; 3) polecenia pracownikom realizowanie prawa do odpoczynku w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę bez możliwości jego opuszczania) o pracowników: placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych.

Świadczenie integracyjne wypłacane uczestnikom CIS ma być wypłacane także w przypadku skierowania uczestnika na kwarantannę lub izolację w warunkach domowych.

Zakazy i nakazy w związku z epidemią

W okresie styczeń-luty 2021 rząd aż 8 razy zmieniał rozporządzenie ustanawiające określone nakazy i zakazy w związku z wystąpieniem stanu epidemii COVID-19. Niektóre z tych zmian dotyczyły interesujących nas obszarów związanych z polityką społeczną.

Przed wszystkim to rozporządzenie i jego zmiany wstrzymywały funkcjonowanie wielu rodzajów działalności gospodarczej związanej z gromadzeniem się ludzi w miejscach publicznych.

Wśród zmian znalazło się także przedłużenie wstrzymania funkcjonowania turnusów rehabilitacyjnych, placówek wsparcia dziennego (o których „mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, może realizować swoje zadania wyłącznie z wykorzystaniem metod i technik porozumienia się na odległość”), jak również przedłużenie obowiązywania negatywnego wyniku testu na COVID-19 jako warunku przyjęcia do zakładów opiekuńczo-leczniczych, placówek opiekuńczo-leczniczych, hospicjów, i placówek medycyny paliatywnej oraz domów pomocy

⁵² Ustawa z dnia 21 stycznia 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw; <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/159>

społecznej⁵³ (lub zaszczepienie). W tej samej zmianie umożliwiono też kontynuowanie przerwanej ze względu na epidemię rehabilitacji leczniczej a podstawie tego samego skierowania.

To w tym rozporządzeniu ustalono także kolejność szczepień⁵⁴ a następnie dodawano do jej wczesnych etapów – etapu „0” lub etapu „1” – kolejne grupy osób uznanych za ważne lub bardziej narażone a skutki zarażenia. Najpierw do etapu „0” osób dodano zatrudnionych „w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku” a do etapu „1” pacjentów „w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku,” oraz „osoby urodzone po 1961 r. z następującymi stanami zwiększającymi ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19: dializowane, z chorobą nowotworową w trakcie leczenia do roku, licząc od dnia ostatniej hospitalizacji do dnia podania pierwszej dawki szczepionki przeciwko COVID-19, w trakcie przewlekłej wentylacji mechanicznej lub po przeszczepieniu komórek, tkanek i narządów” oraz strażników straży miejskich (i gminnych)⁵⁵. Następnie do grupy „0” dodano urzędowych lekarzy weterynarii i innych dokonujących kontroli występowania SARS-CoV2 u norek⁵⁶, a później „osoby zatrudnione w ogrzewalniach i noclegowniach, o których mowa w art. 48a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej”⁵⁷.

Z punktu widzenia polityki społecznej (choć może nie bezpośrednio z nią związany) było też wprowadzone 4 stycznia 2021 zniesienie⁵⁸ zakazu samodzielnego przemieszczania się (bez towarzystwa osób dorosłych) osób małoletnich do 16 roku życia w godzinach 8.00-16.00. Mogło to mieć znaczenie dla rodziców – którzy byli zmuszeni do zapewniania swoim małoletnim dzieciom opieki jeżeli te miały potrzeby, których nie mogły zrealizować w domu.

W kolejnej zmianie omawianego rozporządzenie wprowadzono wyjątki z zakazu organizowania spotkań dla systemu edukacji: wyłączono z zakazu spotkań przeprowadzanie „konkursów, olimpiad i turniejów, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie [art. 22 ust. 2 pkt 8](#) i [ust. 6](#) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;” oraz „próbnego zastosowania materiałów egzaminacyjnych w postaci propozycji zadań, zadań egzaminacyjnych oraz ich zestawów do przeprowadzenia egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu maturalnego, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie [art. 44zzza](#) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty”⁵⁹.

⁵³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/91>

⁵⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/91>

⁵⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/153>

⁵⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/267>

⁵⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/336>

⁵⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/12>

⁵⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii,

Kolejna nowelizacja, z 29 stycznia przedłużała ograniczenia na funkcjonowanie określonych branż gospodarki do 14 lutego⁶⁰.

Kolejna zmiana z 11 lutego 2021⁶¹ luzowała niektóre obostrzenia. Dopuszczono m.in. otwarcie hoteli, teatrów i muzeów, ale przy wykorzystaniu 50% dostępnych miejsc, ale także przywrócono możliwość działania placówkom wsparcia dziennego.

Z kolei rozporządzenie z 22 lutego 2021⁶² do etapu „I” kolejności szczepień dodaje osoby zatrudnione w ogrzewalniach i noclegowniach.

Ostatnia modyfikacja w omawianym okresie z 26 lutego 2021⁶³ przedłużała większość ustanowionych wcześniej ograniczeń do 14 marca 2021.

Prawo do zebrania - wyrok ETPC

Europejski Trybunał Praw Człowieka 19 stycznia ogłosił wyrok w sprawie Lăcătușv przeciw Szwajcarii (sprawa numer 14065/15)⁶⁴. Sprawa dotyczyła kary nałożonej przez władze za zebranie na publicznej drodze w Genewie. Szwajcarski sąd skazał ubogą członkini społeczności Romów na zapłacenie 500 franków kary a następnie ze względu na nie uiszczenie tej grzywny na 5 dni. Skarga dotyczyła naruszenia poprzez ten areszt Artykułu 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka:

- „1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.*
- 2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i*

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/153>

⁶⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii,

<https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/207>

⁶¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/267>

⁶² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/336>

⁶³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2021/367>

⁶⁴ Oryginał wyroku w języku francuskim - <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-207377%22%5D%7D>, streszczenie w języku angielskim <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22002-13093%22%5D%7D>, notatka prasowa a języku angielskim <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=003-6910043-9279633&filename=Judgment%20Lacatus%20v.%20Switzerland%20-%20sanction%20imposed%20for%20begging%20on%20the%20public%20highway%20violated%20the%20Convention.pdf>

zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.”

ETPC po rozpatrzeniu sprawy uznał zasadność skargi. Trybunał zauważył, że skarżąca była skrajnie uboga, niepiśmienna i nie miała pracy. Nie otrzymywała świadczeń socjalnych i nie była utrzymywana przez żadną inną osobę. Żebranie było dla niej sposobem na zapewnienie sobie dochodu i złagodzenie ubóstwa. Władze szwajcarskie, nakładając na skarżącą ogólny zakaz żebractwa i grzywny, która w przypadku braku zapłaty została zastąpiona karą pozbawienia wolności, uniemożliwiły jej kontaktowanie się z innymi osobami w celu uzyskania pomocy, która w jej sytuacji był jednym z możliwych sposobów zaspokojenia jej podstawowych potrzeb. Prawo do wezwania innych osób do pomocy sięgało samej istoty praw chronionych przez artykuł 8.

Trybunał zauważył, że kara nałożona przez szwajcarski sąd federalny nie była proporcjonalna ani w celu walki ze zorganizowaną przestępczością, ani w celu ochrony praw przechodniów, mieszkańców i sprzedawców. W opinii ETPC zastosowana kara naruszyła godność ludzką osoby skazanej i kolidowała z samą istotą praw chronionych w artykule 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Szwajcaria musi zapłacić skarżącej 922 euro.

Poselski projekt ustawy o spółdzielniach uczniowskich

W grudniu 2020 grupa posłów Lewicy zgłosiła projekt ustawy⁶⁵ regulującej powstawanie i działalność spółdzielni uczniowskich. Ustawa miałaby regulować funkcjonowanie spółdzielni uczniowskich⁶⁶ oraz ułatwiać rozwój ruch spółdzielczego.

W uzasadnieniu do projektu czytamy:

„W obecnej sytuacji prawnej spółdzielnie uczniowskie są ściśle związane ze szkolnictwem działają przy placówkach szkolnych. Każda ze spółdzielni ma umocowanie do opracowania własnego statutu określającego organizację, zakres i sposób jej działania w oparciu o ramowy, wzorcowy statut spółdzielni uczniowskiej określający cel i zakres działania spółdzielni, zasady członkostwa, organizację oraz uprawnienia władz spółdzielni i kwestie dotyczące funduszy i finansów spółdzielni. Statut ten został opracowany przez Krajową Radę Spółdzielczą w porozumieniu z Ministerstwem Oświaty i Wychowania oraz zatwierdzony w 1983 r. uchwałą II Kongresu Polskiej Spółdzielczości. Ów dokument definiuje spółdzielnię uczniowską jako organizację szkolną nie posiadającą osobowości prawnej. Prowadzona jest przez uczniów samodzielnie pod opieką nauczyciela - opiekuna, zrzeszając nie mniej niż 10 członków. Nadzór nad nią sprawuje Krajowa Rada Spółdzielcza poprzez instruktora Spółdzielni Uczniowskich i dyrektora szkoły, który również zatwierdza statut spółdzielni, zaś działa na podstawie statutu uchwalonego przez Walne Zgromadzenie lub przez członków założycieli.

⁶⁵ <https://sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=A8B146E265EF77BEC1258663003FE1A2>

⁶⁶ Wg. informacji prezentowanych w uzasadnieniu jest ich w Polsce obecnie około 6000

Jedną z przeszkód blokujących rozwój inicjatyw młodzieży chcącej zrzeszać się w spółdzielni, jest kwestia jej zdolności do czynności prawnych. Specyficzne dla spółdzielni uczniowskich jest, iż w większości ich członkowie nie ukończyli jeszcze 18 roku życia, a co za tym idzie, nie mają pełnej zdolności do czynności prawnych.”

I dalej:

„Aby uczniowie w pełni mogli korzystać z możliwości, jakie daje zrzeszenie się w spółdzielni uczniowskiej, a równocześnie celem zabezpieczenia ich interesów, spółdzielnia uczniowska winna posiadać opiekuna sprawującego nadzór nad jej działalnością oraz będącego inspiratorem działań uczniów i ich wsparciem, którego wyznaczałby każdorazowo spośród nauczycieli dyrektor szkoły.”